

Rozhodnutí lidového soudu v Teplicích ze dne 25.08.1959, sp. zn. 1 T 199/59, ECLI:CZ:LSTP:1959:1.T.199.1959.1

Číslo: 2/1960

Právní věta:

Vzhledem k dosaženému stupni rozvoje naší socialistické společnosti je možné převést vyřizování některých méně závažných věcí, které dosud vyřizují soudy, na jiné státní orgány nebo na společenské organizace.

Přecenění stupně nebezpečnosti některých činů pro společnost se projevuje škodlivě především v tom, že jsou před soudem projednávány případy, které lze vyřídit mimosoudně působením kolektivu v zájmu převýchovy pachatele i ostatních občanů. Jde zejména o případy drobného rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, malých krádeží osobního majetku, absence, fluktuace, opilství, pomluv a rvaček bez vážnějších následků a o jiné činy a přestupky, směřující proti zásadám socialistického soužití.

Soud: lidový soud v Teplicích

Datum rozhodnutí: 25.08.1959

Spisová značka: 1 T 199/59

Číslo rozhodnutí: 2

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Čin menšího významu, Mimosoudní projednání věci, Postoupení věci, Přechin proti socialistickému soužití, Předběžné projednání obžaloby, Rozkrádání majetku v socialistickém řízení, Zastavení trestního stíhání

Předpisy: 86/1950 Sb. § 2

§ 135 64/1956 Sb. § 2

§ 192

§ 199

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Mladistvý po třech marných žádostech o rozvázání pracovního poměru záměrně zameškal směny, aby dosáhl rozvázání pracovního poměru a mohl vstoupit do zaměstnání v místě bydliště své nemocné matky. Byl proto obžalován, že od listopadu 1958 do května 1959 jako horník bezdůvodně a bez omluvy zameškal celkem 56 pracovních směn, a že tak spáchal trestný čin poškozování provozu podle § 135 odst. 1 tr. zák.

Lidový soud v Teplicích rozhodl při předběžném projednání obžaloby, že podle § 199 odst. 2, § 192 odst. 2 písm. a) tr. ř. se trestní stíhání mladistvého zastavuje.

Z odůvodnění:

Mladistvý doznává vynechávání směn a uvádí, že na dole Kateřina v Modlanech nechtěl pracovat, že asi třikrát byl za ředitelem žádat o rozvázání pracovního poměru a když jej podnik nechtěl propustit, že zameškal směny a doufal, že tak docílí rozvázání pracovního poměru.

Nutno uvážit především, že jde o mladistvého, který dosud nikdy nebyl soudně trestán, pochází z dělnické rodiny, ztratil otce když byl malým dítětem, jeho matka pracuje jako dělnice v Českých Budějovicích. Matka ho vychovávala společně s dalšími čtyřmi dětmi, neměla s ním výchovné potíže, sama žila spořádaně a řádně vychovávala všechny děti. Mladistvý ve škole prospíval dobře, měl z chování vždy první stupeň, po vychození školy vyučil se na vlastní žádost horníkem, má klidnou povahu a po vyučení až do listopadu 1958 měl na dole Kateřina dobrou pracovní morálku. Podle důkladného vyšetření orgánu péče o mládež v Českých Budějovicích měl mladistvý obavy o zdravotní stav své matky, která je nervově nemocná a mladistvý chtěl být doma v Českých Budějovicích, nebo alespoň blízko domova. Chtěl se proto dostat do dolů v Mydlovarech v kraji České Budějovice. V místě bydliště rodiny měl vždy dobré chování. Podle zprávy o pověsti ze zdejšího okresu, nemá ani na zdejším odd. VB žádných záznamů a po stránce bezpečnostní nebylo shledáno proti němu závad.

Za tohoto stavu dospěl soud k závěru, že mladistvý se sice choval nesprávně, když vynecháváním směn chtěl docílit rozvázání pracovního poměru, avšak vzhledem ke shora uvedeným okolnostem jedná se o případ, kdy mladistvý z omluvitelného důvodu nemohl plně rozpoznat, že jeho jednání je pro společnost nebezpečné.

Při předběžném projednání obžaloby řeší soud nejen otázku, zda jednání obviněného má znaky trestného činu nebo přestupku či nikoliv, nýbrž hodnotí i stupeň nebezpečnosti trestného činu pro společnost.

Aby mohl soud podle § 192 odst. 2 písm. a) tr. ř. trestní stíhání zastavit, musí být především prokázáno, že obviněný spáchal trestný čin. Pokud by to prokázáno nebylo, nemůže soud tohoto ustanovení použít a musí věc posoudit nejprve z hlediska ustanovení § 192 odst. 1 tr. ř. Jestliže je soudu dáno právo, aby použil ustanovení § 192 odst. 2 písm. a) tr. ř., je mu dáno právo, aby konstatoval, že obviněný spáchal trestný čin.

Zákonodárce tím, že zakotvil v § 199 odst. 1 písm. c) tr. ř. rozhodování soudu podle § 192 odst. 1 tr. ř. a v § 199 odst. 2 tr. ř. podle § 192 odst. 2 tr. ř., uložil soudu povinnost zjišťovat a v příslušném rozhodnutí konstatovat, zda jsou objektivně dány skutečnosti (zda toto jednání nese znaky trestného činu, stupeň nebezpečnosti trestného činu apod.), které jsou nezbytným předpokladem rozhodnutí soudu podle výše zmíněných ustanovení.

Z toho, že podle důvodové zprávy k trestnímu řádu nemůže soud v předběžném projednání rozhodovat o vině na podkladě nějakého zevrubného rozboru a vyhodnocení důkazů, nelze dovozovat, že soud vůbec nemá právo konstatovat, zda jsou dány okolnosti, podmiňující zastavení trestního stíhání podle § 192 odst. 1 tr. ř. nebo § 192 odst. 2 tr. ř. či nikoliv.

Příčiny nesprávného výkladu důvodové zprávy spočívají v jednostranném přístupu k její výše citované části: uvedená část je vykládána tak, že zásadně vylučuje, aby soud řešil v předběžném projednání otázku viny či neviny; jeho znění však svědčí o pravém opaku: důvodová zpráva říká, že předběžné projednání „nemůže nahrazovat hlavní líčení tak, aby se zde řešila otázka viny či neviny na podkladě nějakého zevrubného rozboru a vyhodnocení důkazů, opatřených v přípravném řízení“.

Z toho se naopak podává, že tam, kde je otázka „viny či neviny“ tak evidentní, že není třeba zevrubného rozboru a vyhodnocení důkazů, otázku „viny či neviny“ nutno řešit.

Tak jako není s § 2 odst. 6 tr. ř. v rozporu zastavení trestního stíhání podle § 192 tr. ř. prokurátorem, není s preasumpcí neviny v rozporu ani stejné rozhodnutí soudu.

Vzhledem k dosaženému stupni rozvoje naší socialistické společnosti je možné převést vyřizování některých méně závažných věcí, které dosud vyřizují soudy na jiné státní orgány nebo na společenské organizace.

Ve všech případech, kdy pachatelem činu menšího významu je pracující občan a tím spíše mladistvý, musí soud při zkoumání právního posouzení skutku v obžalobě vyhodnotit věc především z hlediska otázky, zda nebezpečnost jednání pro společnost dosáhla takového stupně, aby bylo možno považovat skutek za trestný čin (§ 2 tr. zák.), resp. zda stupeň nebezpečnosti tohoto činu není nepatrný ve smyslu § 192 odst. 2 písm. a) tr. ř.

V souzeném případě není pochyb o tom, že jednání pachatele zakládá trestný čin poškozování provozu podle § 135 tr. zák. Jde však o mladistvého, který má velmi dobrou pověst, řádně vždy pracoval a jehož motivem jednání bylo pomoci nemocné a osamělé matce, který se marně pokoušel řešit věc správným způsobem a který však vzhledem k svému mládí nedocenil škodlivost svého jednání. Proto nutno učinit závěr, že stupeň nebezpečnosti spáchaného činu je nepatrný ve smyslu § 192 odst. 2 písm. a) tr. ř.

Nejde tedy vzhledem k osobě pachatele (mladistvý) a způsobu i všem okolnostem trestného činu - neboť nelze od sebe oddělovat trestný čin a pachatele - o trestný čin ve smyslu § 2 tr. zák., který patří k projednání soudu, ani o přestupek resp. kárné provinění. Proto lidový soud postupoval podle § 199 odst. 2, § 192 odst. 2 písm. a) tr. ř.

Soud, i když zastavuje trestní stíhání mladistvého, samozřejmě neschvaluje jeho chování v práci, protože mladistvý je povinen tak dlouho řádně pracovat, dokud s ním nebude pracovní poměr rozváznán. Podle názoru soudu bylo by však možné zařídit jeho převedení na důl v Mydlovarech v kraji České Budějovice, kde by byl blíže své matce.

Konečně toto rozhodnutí soudu ani nevylučuje projednání věci v kolektivu na závodě resp. prokurátorský pohovor, které v konkrétním případě budou postačující k nápravě pachatele.

Poznámka:

Předseda lidového soudu v Teplicích, po pravomocném skončení věci, prostřednictvím kolektivu soudců z lidu a ředitelství dolu Kateřina v Modlanech, okres Teplice, zajistil projednání věci za účasti matky mladistvého. Na základě tohoto projednání došlo k rozvázání pracovního poměru vzájemnou dohodou. Mladistvý se přestěhoval ke své matce a bude pracovat na dole v Mydlovarech. Tím jsou vytvořeny předpoklady, aby měl opět velmi dobrou pracovní morálku. Ředitelství dolu v Modlanech bude v budoucnu dbát, aby k podobným případům nedocházelo. Ve spolupráci s odborovou a svazáckou organizací a za pomoci kolektivu soudců z lidu budou řešit věc včas, aby nedocházelo ke zbytečnému podávání obžalob.